

TOKS+ a navazující kolonoskopie

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Renata Chloupková ¹ , Ondřej Ngo ¹ , Jiří Jiruška ¹ , Ondřej Májek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky, Národní screeningové centrum, Praha
Recenzenti:	Komise pro program screeningu kolorektálního karcinomu
Datum vytvoření dokumentu:	10.06.2024
Datum poslední aktualizace:	18.03.2026
Datum a vyjádření pověřence pro ochranu osobních údajů UZIS:	30.04.2024
Datum schválení poradou vedení UZIS:	30.04.2024
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	PPS-02-05
Klíčová slova	NRHVS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, screening kolorektálního karcinomu, kolorektální karcinom
EuroVoc	státní zdravotní služba, prevence nemocí, rakovina
Citace:	Chloupková R., Ngo O., Jiruška J., Májek O. Kolorektální screeningové vyšetření: TOKS+ a navazující kolonoskopie. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2024. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2093-kolorektum-toks-kolonoskopie-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2093-kolorektum-toks-kolonoskopie-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Primárním cílem této datové sady je poskytnout základní informace o pacientech, kteří mají v datech vykázáno provedení testu okultního krvácení do stolice s pozitivním výsledkem (TOKS+). V případě, že byla pacientovi do 6 měsíců od provedení TOKS+ vykázána kolonoskopie, jsou v datech uvedeny informace i o tomto výkonu.

1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat týkajících se screeningových programů byla připravena datová sada, která přináší informace o pacientech, kteří podstoupili vyšetření TOKS+.

Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Jeden řádek souboru obsahuje informaci o pacientovi, jeho základních charakteristikách (pohlaví, věk, okres a kraj trvalého bydliště), provedeném výkonu (TOKS+/kolonoskopie) a charakteristikách týkajících se tohoto výkonu.

Jedná se o údaje vykazované v rámci [Národního registru hrazených zdravotních služeb \(NRHZS\)](#).

1.3 Interpretace a informační hodnota

Datová sada shrnuje pro každého pacienta všechny TOKS+ (pokud měl pacient takovýto výkonů v jednom roce provedeno více, je vždy uvažován první z nich) a k nim do 6 měsíců vykázané kolonoskopie. Součástí datové sady jsou podrobné informace nejen o pacientovi (pohlaví, věk, okres a kraj bydliště), ale i o výkonu samotném (rok provedení TOKS+, kraj zdravotnického zařízení, kde byl daný výkon vykázán, v případě kolonoskopie je pak uvedena i diference mezi datem provedení TOKS+ a příslušné kolonoskopie v týdnech).

1.4 Informační limity

NRHZS shromažďuje data vykázaná všemi poskytovateli zdravotních služeb zdravotním pojišťovnám, které data předávají do NRHZS. Kvalita této datové sady je závislá na úplnosti a validitě vykazovaných dat.

Jednotlivé řádky souboru jsou plně anonymizovány a nejsou žádným způsobem propojitelné na další datové zdroje. Propojitelnost řádků v rámci datové sady pomocí ID pacienta je nezbytná pro adekvátní práci s daty.

V rámci vytvoření datové sady byl u každého pacienta uvažován pouze první provedený výkon TOKS+ (datová sada tedy neobsahuje údaje o všech TOKS+ v NRHZS). Kolonoskopie uvedené v této datové sadě jsou uvedeny pouze, pokud byly provedeny do 6 měsíců od TOKS+ (datová sada tedy neobsahuje údaje o všech kolonoskopiích v NRHZS).

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění...) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně nejsou v datové sadě k dispozici.

1.5 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je například:

- Shrnutí sociodemografických charakteristik pacientů (pohlaví, věk, bydliště),
- Stanovení podílu pacientů, kteří po TOKS+ mají vykázanu kolonoskopii,
- Sumarizace čekací doby na kolonoskopii po TOKS+ formou základních statistik,
- Sledování migrace pacientů mezi trvalým bydlištěm (okres/kraj) a zdravotnickými zařízeními (kraj), kde byly provedeny dané výkony.

Příklad konkrétního výstupu: V Moravskoslezském kraji absolvovalo v roce 2020 celkem 6 400 osob TOKS s pozitivním výsledkem, 52,2 % byli muži, převažovaly osoby ve věku 65 až 69 let. 60,5 % osob absolvovalo po TOKS+ do 6 měsíců kolonoskopii, průměrná čekací doba na kolonoskopii je v tomto kraji 8–9 týdnů.

1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Pro odstranění rizika identifikace fyzických nebo právnických osob jsou data kompletně anonymizována a neobsahují žádné identifikátory umožňující propojení datové sady s jinými datovými zdroji.

Ze stejného důvodu soubor neobsahuje žádné datumové údaje, pouze rok provedení TOKS+ a geografické údaje (v případě pacientů na úroveň okresů, u zdravotnických zařízení pouze na úroveň krajů).

1.7 Klíčová slova

Národní registr hrazených zdravotních služeb, prevence, screening kolorektálního karcinomu, kolorektální karcinom

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

státní zdravotní služba, prevence onemocnění, rakovina

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: gz / csv
- Počet záznamů: 1 215 716
- Počet popisných atributů: 13
- Velikost: 9,51 MB (gz) / 144,4 MB (csv)

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datové sady je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje primární data, použité transformace vybírají z datumu výkonu TOKS+ pouze rok a kategorizují věk pacientů do 5letých věkových kategorií. U výkonů je uveden pouze kraj zdravotnického zařízení, které daný výkon vykázalo. Všechny tyto úpravy byly provedeny s cílem ochrany osobních údajů a identity právnických osob.

5 Atributy datové sady

1. Identifikátor pacienta

- Název parametru: id
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Jednoznačný identifikátor pacienta v rámci datové sady
- Možné hodnoty: 1 až n (žádné číslo v daném rozsahu není vynecháno)

2. Zdravotní výkon

- Název parametru: vykon
- Datový typ: string
- Popis parametru: Typ zdravotního výkonu
- Možné hodnoty:
 - 1) K – značí kolonoskopii. Zastupuje zdravotní výkony 15403, 15404, 15101, 15103, 15105, 15107.
 - 2) T – značí pozitivní TOKS. Zastupuje zdravotní výkon 15121.

3. Pohlaví pacienta

- Název parametru: pohlavi
- Datový typ: string
- Popis parametru: Pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1) M – muž
 - 2) Z – žena

4. Věková skupina – kód

- Název parametru: vek_kod_toks
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Kód pětileté věkové skupiny vycházející z [Číselníku věkových skupin NZIS](#)
- Možné hodnoty: Kód pětileté věkové skupiny vycházející z číselníku věkových skupin; kód odpovídá hodnotě pětileté věkové skupiny v rozsahu 50–84 let, 85 a více let

5. Věková skupina – název

- Název parametru: vek_nazev_toks
- Datový typ: string
- Popis parametru: Název pětileté věkové skupiny vycházející z [Číselníku věkových skupin NZIS](#)
- Možné hodnoty: Název pětileté věkové skupiny v rozsahu 50–84 let, 85 a více let

6. Okres pacienta – kód

- Název parametru: okres_kod
- Datový typ: string

- Popis parametru: Kód okresu bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)
- 7. Okres pacienta – název**
- Název parametru: okres_nazev
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: Název okresu bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)
- 8. Kraj pacienta – kód**
- Název parametru: kraj_kod
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: Kód kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)
- 9. Kraj pacienta – název**
- Název parametru: kraj_nazev
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: Název kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)
- 10. Rok vyšetření TOKS**
- Název parametru: rok_toks
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Rok, ve kterém proběhlo vyšetření na TOKS. U každého pacienta je v daném roce uvažován pouze první TOKS+.
 - Možné hodnoty: 2010–poslední uzavřený rok
- 11. Kraj zdravotnického zařízení – kód**
- Název parametru: zz_kraj_kod
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: Kód kraje zdravotnického zařízení, ve kterém byl proveden daný zdravotní výkon dle [číselníku ČSÚ](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)
- 12. Kraj zdravotnického zařízení – název**
- Název parametru: zz_kraj_nazev
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: Název kraje zdravotnického zařízení, ve kterém byl proveden daný zdravotní výkon dle [číselníku ČSÚ](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)
- 13. Diference mezi vyšetřeními**
- Název parametru: difference_T_K_tydny
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet uplynulých započatých týdnů mezi provedením TOKS+ a navazující kolonoskopii, (difference_T_K_tydny = 1 znamená časový rozdíl 0–6 dnů). Uvažovány pouze kolonoskopie v následujících 6 měsících od prvního vyšetření na TOKS v daném roce.
 - Možné hodnoty: NULL (TOKS), 1 až 27 týdnů (kolonoskopie)